

I farbrors spår – en ruggig färd

Det var sista veckan som sommarbarn. Härligt att köra buss igen efter 22 års frånvaro. Jag hade faktiskt glömt hur trevliga passagerarna var – men inte den förskräckliga historien med trådbussen!

Tillbaka i Hornsbergsgaraget som kör i innerstan, hade jag fått lära mig köra blå ledbuss och satt nu i 1:an på Stora Essingen, som grönskade och fnissade i augustivärmen.

Jag älskar den här ön som ligger lite för sig själv och där har jag också släktingar som bor. En av pappas bröder brukade för övrigt ta bussen in till stan, röd trådbuss.

Men nu var det 2005 och jag hade annat att tänka på. Vid sista hållplatsen på Stora Essingen kom en pappa springande med barnvagn och flera kassar och hoppade på. Jag stängde dörrarna, tryckte på gaspedalen och svängde ut från hållplatsen men hann inte komma många meter förrän jag märkte att det inte gick att styra! Förvirrad ställde jag mig på bromsen och insåg att motorn hade stannat vilket inte hörts på grund av skramlet inne i bussen.

Att försöka ratta en 18 ton tung ledbuss utan servostyrning är som att med bara händerna ge sig på att försöka flytta Karl XII:s staty i Kungsträdgården. Jag måste ha kommit åt något reglage tänkte jag och startade motorn igen.

Något i mitt undermedvetna tvingade mig att hålla mycket låg fart när vi körde ut över Stora Essingebro. Plötsligt, med en ilning utmed ryggraden, mindes jag det släkten berättat om min farbror Curt, som den 24 november 1848 var på väg till jobbet på morgonen.

Han missade den buss han brukade ta in till stan. Förargligt – men det kom strax en ny. Ute på Stora Essingebro var trådbussen som min farbror satt i på väg att få möte med en annan trådbuss när det hände: Från sin plats i bussen såg farbror Curt hur en lastbil som körde framför hans buss stötte till den mötande trådbussen. Den liksom knuffades åt sidan av lastbilen, brakade rakt genom staketet och föll med ett jätteplask tungt ned i vattnet!

Trådbussen som varit på väg ut till Stora Essingen sjönk till 13 meters djup. Tio personer omkom, däribland bussföraren och konduktören. En lärare i Franska skolan och skomakaren på ön kom aldrig fram till arbetet. Endast en passagerare räddades till livet.

Bussföraren hittades senare med båda tummarna avbrutna. Man trodde att han suttit och kört med tummarna mellan rattspjälorna och att ratten snurrat till så hårt att den slagit av tummarna när hjulhuset fick sig en smäll av lastbilen. Kanske styrde bussföraren av misstag eller av instinkt bort från lastbilen, kanske var han redan helt eller delvis medvetlös på grund av smärtorna när ratten snurrat runt. Det får vi aldrig veta.

En väninna till mig som var barn då kommer ihåg att den tragiska olyckan slogs upp mycket stort i tidningar och radio. Att stadens alla kyrkklockor ringde.

Den här berättelsen hade hållit mig vaken fler än en gång efter besök hos släkten på Stora Essingen, när jag var barn på 1950-talet.

Det var därför med viss bävan som jag nu styrde över den nya Stora Essingebrom. Precis här, ovanför det lugna, blåglittrande vattnet på gamla Stora Essingebrom körde trådbussen av brom kl 8.15 för snart sex decennier sedan.

Efter en hel evighet nådde vi Lilla Essingen och körde allra sist över den korta brom till fastlandet, Kungsholmen. Förbi ryska ambassaden och så svängde jag in mot hållplats Fyrverkarbacken. Men innan hjulen kommit parallellt utmed trottoaren hände det igen. Motorn bara dog. Och trots den låga farten dammade vi rakt in i trottoarstenen. Det blev en tydlig knyck för passagerarna när jag samtidigt bromsade det värsta jag kunde.

De flesta försvann av i ett huj sedan jag i högtalaren kort konstaterat att bussen var trasig. Till sist förstod även pappan med barnvagnen och alla kassarna att han var tvungen att byta buss.

Sedan satt jag en lång stund och bara andades djupt. Tänk om det här hade hänt i svängen uppe på brom mellan Stora och Lilla Essingen!

Jag kontaktade bussradion och bad att få en bärgningsbil till trasan. Men trots min redogörelse blev jag uppmanad att själv köra bussen till garaget, vilket jag till sist accepterade – som medelålders och kvinna vill jag helst slippa bli betraktad som mesig.

Möjligen var det mitt uppskärade tillstånd som gjorde att jag råkade köra fel med den trasiga ledbussen. Och tvingades backa 300 meter på en återvändsgata full av parkerade bilar. Det hände ytterligare saker innan jag nådde garaget men det är nog en helt annan historia ...

Text: Catarina Berggrén – anställningsnr 131 55